

Valsts prezidenta Valda Zatlera uzruna ANO Ģenerālās asamblejas 64.sesijā (video)

Publicēts: 24.09.2009.

[Valdis Zatlers](#)

```
{module=pk/pages/media_player.xml?  
play_url=/storage/items/WMV/item_2192_RunaANO24092009.wmv&play_width=400&play_height=400}
```

Prezidenta kungs, ekscelences, godātie viesi, dāmas un kungi!

Vispirms vēlos sveikt Jūs, Treki kungs, ar ievēlšanu šīs Ģenerālās asamblejas prezidenta amatā. Apsolu, ka Latvija sniegs Jums visu iespējamo atbalstu.

Šogad atzīmējam 20 gadu jubileju unikālai un miermīlīgai manifestācijai, kura saucās Baltijas ceļš. 1989.gada 23.augustā gandrīz miljons cilvēku sadevās rokās 600 kilometrus garā cilvēku ķēdē, kura vijās cauri visām trim Baltijas valstīm – Igaunijai, Latvijai un Lietuvai. Pasākums tika rīkots, lai atzīmētu 50.gadadienu kopš Molotova-Ribentropa pakta, kuru parakstīja Staļina Padomju Savienība un nacistu Vācija. Šis pakts bija vēl viens stūrakmens ceļā uz Otro pasaules karu un trīs Baltijas valstu okupāciju.

Baltijas ceļš bija spēcīgs simbols cīņai par demokrātiju un brīvību minētajās trīs valstīs. Baltijas ceļš bija tik nozīmīgs, ka tā ārkārtīgo vērtību atzina arī UNESCO. Aģentūra to pievienoja programmai „Pasaules atmiņa”.

Baltijas ceļa vēstījums ir ļoti skaidrs. Ja cilvēki un valstis patiešām seko kopējam mērķim un apvieno visus iespējamus spēkus, tad ir atrisināms pat vissarežģītākais izaicinājums.

Skatoties uz pasauli šodien, mēs redzam, ka vairāk nekā jebkad agrāk ir būtiska starptautiskā sadarbība. Vairāk nekā jebkad agrāk mūsu priekšā ir tik daudz kritisku izaicinājumu vienlaicīgi, kuri ir nozīmīgi visā pasaulē.

Lai aprakstītu būtiskākās problēmas, tiek izmantotas dažādas frāzes – „3E krīze” (enerģētika, ekonomika, ekoloģija), kā arī „3F krīze” (finanses, pārtika (food) un energoresursi (fuel)). Nav svarīgi, kuru no šiem nosaukumiem mēs izmantojam, mums visiem jāatceras, ka šiem globāliem jautājumiem ir nepieciešama steidzama un saskaņota rīcība globālā līmenī.

Prezidenta kungs,

Kopš mēs šeit sapulcējamies pērn, finanšu krīze ir izveidojusies par globālu ekonomisko krīzi. Tā ir pārsteigusi pasauli ar visu iespējamo spēku. Sekas jūt katra valsts un katra tautsaimniecība. Krīze ir ietekmējusi starptautisko politiku. Tā liek mums pārskatīt iekšpolitiku.

Latvija ir spērusi sāpīgus, bet nepieciešamus soļus ekonomikas lejupslīdes apstākļos. Daudz esam iemācījušies. Esmu pārliecināts, ka mūsu ekonomika un visa globālā ekonomiskā sistēma pēc krīzes būs stiprāka nekā pirms tam.

Pašreizējā realitāte izceļ tādas vērtības, kā iekļaušana, tolerance un līdzjūtība, ne vien vietējā, bet arī starptautiskā mērogā. Ir pašsaprotami, ka mēs šīs problēmas varam risināt, tikai visiem darbojoties kopā. Mums ir jāizmanto krīze, lai saredzētu ne tikai katra individuālos sasniegumus. Tāpēc mums ir jāizmanto krīze, lai aplūkotu veidus, kā varam veicināt atvērtu starptautiskās tirdzniecības sistēmu. Mēs ceram, ka ļoti drīz tiks pabeigts sen novilcinātās sarunas par Dohas attīstības programmu.

Attīstība krīzes laikā ir sarežģīta. Tās negatīvie efekti ir sevišķi jūtami jaunattīstības valstīs. Mēs labi saprotam, ka uz spēles ir tas, ko esam sasnieguši Tūkstošgades Attīstības mērķu kontekstā. Mēs nedrīkstam padoties. Latvija augstu vērtē un joprojām saglabā savus solījumus šajā kontekstā.

Prezidenta kungs,

Klimata pārmaiņas ir globāls izaicinājums, kurš jārīcina globālajā līmenī. ANO Galotņu konference par klimata pārmaiņām pierādīja, ka ir būtiski panākt visaptverošu un godīgu līgumu par pasaules klimata politiku, kad tiksimies Kopenhāgenas konferencē. Līgumā būtu jāparedz vienota, bet diferencēta atbildība. Katrai valstij jā dara tas, ko tā spēj izdarīt. Taču visās valstīs tieši politiskais gribasspēks būs pats būtiskākais.

Prezidenta kungs,

Stabilitāte un drošība vairākos pasaules reģionos rada īpašas bažas starptautiskajai sabiedrībai. Viena no šīm valstīm noteikti ir Afganistāna. Prezidenta vēlēšanas bija liels sasniegums afgāņu tautai joprojām nepastāvīgajā drošības situācijā.

Ir būtiski veicināt sabalansētu starptautisko iesaistīšanos Afganistānā. Te ir runa gan par civilo atbalstu, gan arī par militāriem centieniem. Mums jāturpina sniegt palīdzību Afganistānai un citām reģiona valstīm, lai novērstu gruzdoša terorisma draudus. Ir būtiski saprast, ka nedrīkstam pārāk zemu novērtēt vietējo iedzīvotāju zināšanas par situāciju un reģionālo iesaisti.

Mēs turpinām atbalstīt Afganistānas atjaunošanas procesu, sevišķi domājot par infrastruktūras atjaunošanu un valsts tautsaimniecības spēcīnāšanu. Latvija Afganistānā piedāvā gan militāro, gan civilo palīdzību.

Prezidenta kungs,

Jautājums par mieru un stabilitāti Tuvajos Austrumos ietekmē visu pasauli. Doma par divām valstīm tiks īstenota tikai tad, ja Izraēlas valdība no sirds vēlēšies to ieviest praksē. Tā tiks īstenota tikai tad, kad Palestīnas vadītāji atrisinās savus savstarpējos strīdus palestīniešu tautas interesēs.

Šogad Latvija piedāvāja rehabilitācijas programmu astoņpadsmit palestīniešu zēniem un meitenēm. Viņi ieradās Latvijā no Gazas sektora rehabilitācijas programmas traumētiem bērniem ietvaros. Viņiem bija jāpārvar šogad piedzīvotā konflikta psiholoģiskā ietekme.

Prezidenta kungs,

Latvija no jauna apliecina stingru atbalstu drošībai un stabilitātei Gruzijā. Tā pamatā jābūt absolūtai cieņai pret tādiem starptautisko tiesību principiem, kā neatkarība, suverenitāte un teritoriālā integritāte. Drošības situācija Gruzijā un tās reģionā joprojām ir ļoti trausla. Mums ir žēl, ka ANO Drošības padome nespēja vienoties par ANO novērotāju misijas (UNOMIG) turpināšanu Gruzijā. Diemžēl un par spīti starptautiskās sabiedrības centieniem, savu novērotāju misiju Gruzijā bija spiesta slēgt arī EDSO.

Šogad esam pazaudējuši divus būtiski svarīgus starptautiskus instrumentus, kas veicināja stabilitāti un miermīlīgu konflikta atrisināšanu Gruzijā. Latvija nepārprotami uzskata, ka starptautiskajai sabiedrībai jāturpina meklēt attiecīgos risinājumus. Mums jānodrošina pilnīga un efektīva ANO un EDSO klātbūtne Gruzijā, tajā skaitā arī Abhāzijā un Dienvidosetijā. Patlaban Gruzijā vairs ir tikai viena starptautiska misija – tā ir Eiropas Savienības misija. Ir būtiski nodrošināt šīs vienīgās misijas spēcīgāšanu. Tā ir pārliecinoši pierādījusi savu fundamentālo lomu situācijas stabilizēšanā.

Tāpat vēlos uzsvērt, cik svarīga ir ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcija par bēgļiem, kuri nāk no Gruzijas teritorijām Abhāzijā un Dienvidosetijā. Te runa ir par atbalstu fundamentāliem humanitārajiem principiem.

Prezidenta kungs,

Katrai tautai ir gan tiesības, gan atbildība izvēlēties savas valsts vadītājus. Pēdējā laikā pēc vēlēšanām esam redzējuši krīzi Irānā. Mēs raizējamies par cilvēktiesību situācijas pasliktināšanos un vardarbību.

Ja Irānas valdība vēlas apgalvot, ka tā pārstāv savu tautu, tad tai ir jācieņa cilvēktiesības. Ja Irānas valdība vēlas starptautiskās sabiedrības cieņu, tad tai ir jāievēro attiecīgās Drošības padomes rezolūcijas. Tikai tad Irāna var kļūt par patiesu palīgu miera un drošības nodrošināšanā visā attiecīgajā reģionā.

Prezidenta kungs,

Latvija nekad nav atteikusies no globālās cīņas pret masu iznīcināšanas ieročiem. Esam pārliecināti, ka 2010.gadā paredzētā Kodolieroču neizplatīšanas līguma pārskatīšanas konference būs svarīga ceļazīme šajā procesā. Latvija ir pārliecināta, ka tas veicinās ieroču neizplatīšanu, to skaita samazināšanu, kā arī kodolenerģijas izmantošanu tieši miermīlīgām vajadzībām.

Šogad rudenī mēs atzīmējam četru Ženēvas konvenciju 60.gadadienu. Bruņoto konfliktu raksturs nepārtraukti mainās. Jauni izaicinājumi kā terorisms pieaug. Tomēr Ženēvas konvencijas joprojām ir pamatu pamats starptautiskajiem humanitārajiem likumiem. Diemžēl joprojām pietrūkst politiskā gribasspēka, lai konvenciju prasības ieviestu pilnībā. Joprojām pasaulē tiek pārkāptas gan minētās konvencijas, gan arī cilvēktiesību normas.

Tāpēc Latvija stingri atbalsta Starptautisko krimināltiesu. Tas ir mehānisms, ar kuru varam cīnīties pret patvaļu un veicināt atbildību starptautiskajiem likumiem. Latvija vēlas uzslavēt tiesu par tās darbu un aicina visas valstis ar to sadarboties.

2005.gada Pasaules galotņu sanāksmē delegāti akceptēja jaunu konceptu par „atbildību aizsargāt.” Latvija to atbalsta. Ir svarīgi veicināt tā ieviešanu praksē. Tas ļaus izveidot pasaules kārtību, kurā bezdarbība masu neželības situācijās ir pagātne.

Prezidenta kungs,

Tas bija pirms trim gadiem, kad Ģenerālā asambleja nolēma izveidot Cilvēktiesību padomi. Tās darbā jau pamanīti zināmi rezultāti. Ievērojams sasniegums ir vispārējā periodiskā pārskata mehānisma izveidošana. Tomēr uzskatām, ka šis process ir uzlabojams, lai izskaustu metodoloģijas un prakses trūkumus.

Cilvēktiesību padome tiks izvērtēta 2011.gadā. Uzskatām, ka tā var kļūt vēl uzticamāka. Tā var būt efektīvs mehānisms, kurš veicina cilvēktiesību ievērošanu un aizsardzību.

Latvija jau sen ir veidojusi pieredzi cilvēktiesību veicināšanas jomā. Esam gatavi dalīties šajā pieredzē ar starptautisko sabiedrību. Tādēļ Latvija vēlas izvirzīt savu kandidatūru Cilvēktiesību padomei 2014.gadā.

Latvija allaž ir atbalstījusi Apvienoto Nāciju organizācijas spēcīnāšanu. Būtisks elements kopējās ANO reformās ir tieši Drošības padomes reformēšana, lai tās darbs kļūtu efektīvāks un vairāk leģitīms. Drošības padomes sastāvam jāatspoguļo mūsdienu pasaules realitāte un dinamika. Latvija uzteic starpvaldību sarunu uzsākšanu par Drošības padomes reformēšanu. Nepārtraukts progress ir ļoti būtisks šajā jomā.

Mums rodas bažas par to, ka globālās lejupslīdes laikā ANO budžets tieši pieaug. Ir svarīgi spriest par prioritātēm un turpināt ANO reformēšanu. Budžeta plānošanā un ieviešanā vēlamies lielāku caurskatāmību un budžeta disciplīnu.

Prezidenta kungs,

Latvija nākamgad cer kļūt par Ekonomiskās un sociālās padomes (ECOSOC) locekli. Esam gatavi dalīties pieredzē globālo izaicinājumu risināšanā. Runa ir par pastāvīgu attīstību, nabadzības izskaušanu, labas pārvaldības ieviešanu, tiesiskumu, pamattiesībām un vides stabilitāti. Latvija veido ekspertīzi Funkcionālajās komisijās, kā arī darbā, kas saistās ar ECOSOC mandātu. Latvija aktīvi piedalās ANO Mežu forumā, Komisijā par zinātņi un tehnoloģiju attīstību, Statistikas komisijā un Pastāvīgās attīstības komisijā.

ANO ir vienīgais patiesi universālais forums dialogam un rīcībai. Visām valstīm, gan lielām, gan mazām, ir atbildība veicināt veiksmīgu ANO darbu.

Prezidenta kungs,

Ļaujiet apliecināt, ka Latvija ir gatava cieši sadarboties ar Jums un visām dalībvalstīm, lai šī Ģenerālās asamblejas 64.sesija būtu patiešām veiksmīga.

Paldies, Prezidenta kungs.

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-valda-zatlera-uzruna-ano-generalas-asamblejas-64sesija-video>